

Essäer

En kartläggning av utlandsfinlandssvenskarna – vad kännetecknar svenskspråkiga utlandsfinländare och deras förhållande till Finland?

Mikael Harjula & Staffan Himmelroos

Introduktion

Migration mellan olika länder är ett starkt växande fenomen och numera förekommer även en omfattande emigration mellan höginkomstländer (International Organization for Migration 2013, 53–59; 2020, 19–21; Solevid 2016, 12). Den svenskspråkiga befolkningen i Finland utgör inget undantag, tvärtom präglas den av en förhållandevis stor mobilitet. Svenskspråkiga flyttar från Finland i betydligt större utsträckning än finskspråkiga (Kepsu 2016, 7) och enligt en uppskattning av Himmelroos, Harjula och Vento (2020) bor ungefär 13 procent av alla röstberättigade svenskspråkiga finländare utanför Finlands gränser.

På grund av demografiska förskjutningar som den svenskspråkiga emigrationen förorsakat den svenskspråkiga befolkningen i Finland och oron för kunskapsflykt har den finlandssvenska migrationen till utlandet fått relativt mycket uppmärksamhet,

såväl inom den samhälleliga diskussionen som inom forskningen. Tidigare studier har till exempel kartlagt vart och varför svenskspråkiga finländare flyttar utomlands samt hur återflyttningen ser ut (Herberts 2019; Kepsu 2016; Kepsu & Henriksson 2019).

Däremot finns det begränsat med kunskap om de svenskspråkiga finländare som bor utomlands, härefter utlandsfinlandssvenskar, trots att de utgör en betydande del av alla finlandssvenskar. Syftet med denna studie är således att återge en bild av denna relativt okända grupp av finländska medborgare genom att låta göra en kartläggning med avseende på demografi, socioekonomisk ställning och förhållande till ursprungslandet.

Utlandsfinlandssvenskarna utgör inte bara en förhållandevis stor grupp, de är dessutom en grupp vars betydelse för det finländska samhället och det svenska i Finland ökat på senare år. Inom migrationsforskningen betonas allt oftare utlandsmedborgares ekonomiska, politiska och sociala resurser i förhållande till det gamla hemlandet (Ahmadov & Sasse 2016, 79; Lafleur 2015, 852–853; Levitt 1998). Friare rörlighet, förbättrade kommunikationer och teknologiska lösningar har bidragit till utlandsmedborgares kontakter till det forna hemlandet förbättrats avsevärt (Herberts 2019, 34; Levitt 1998, 928; Peltoniemi 2018, 15). Dessutom har utlandsmedborgares politiska rättigheter och möjligheter ökat märkbart världen över under de senaste decennierna (Lafleur 2015, 841–845; Peltoniemi 2018, 17, 28–30, 41). Finländska utlandsmedborgare erbjöds exempelvis i samband med riksdagsvalet 2019 för första gången möjligheten att brevrösta i ett finländskt val. Detta var en betydande förändring för många utlandsfinländare som tidigare haft begränsade möjligheter att delta i finländska val.

Tidigare forskning

Svenskspråkigas benägenhet att flytta utomlands är inget nytt fenomen. Finlandssvenskarna beräknas ha varit överrepresenterade bland finländska utflyttare under de två stora emigrantvågorna från Finland, först till Nordamerika kring sekelskiftet 1900 och senare till Sverige under efterkrigstiden (Engman 2016, 259–260; Finnäs 1986, 97–101; Kepsu 2016, 4–5; McRae 1997, 334–335).

Tidigare forskning om emigration bland svenskspråkiga finländare har främst handlat om olika flyttningsmönster, det vill säga varifrån, vem och vart finlandssvenskar flyttar samt orsaker bakom emigrationen. Mot bakgrund av att två tredjedelar av alla finlandssvenska emigranter flyttar till Sverige har den senaste tidens flyttningsrörelse till Sverige analyserats av Kaisa Kepsu och Blanka Henriksson (Kepsu 2016; Kepsu & Henriksson 2019), medan Kjell Herberts (2019) kartlagt flyttningsrörelsen under samma tidsperiod till andra länder än Sverige. Studierna bygger främst på registerdata men även kvalitativa data i form av intervjuer och frågelistor har utnyttjats. Kepsu och Henriksson (2019, 7, 10–11) konstaterar att flyttningen till Sverige, som de hellre kallar för intern migration än emigration i och med de nära banden som finlandssvenskar har till Sverige, accelererat under de senaste åren. Om man bortser från Sverige emigrerar finlandssvenskar främst till andra skandinaviska länder samt till EU-länder rapporterar Herberts (2019), som även redogör för bland annat kontakter till Finland, bilden av Finland och förekomsten av språkkunskaper bland finlandssvenska emigranter på basis av svar på frågelistan från omkring 130 utflyttare och återflyttare med utlandserfarenhet från andra länder än Sverige.

Det saknas dock forskning som ger oss information om den utlandsfinlandssvenska populationen som helhet, något som man bäst kan fånga upp med hjälp av till exempel registerdata eller representativa opinionsundersökningar av ifrågavarande population. Under de senaste åren har emellertid två omfattande studier som bygger på representativa opinionsundersökningar utförts bland närliggande populationer, nämligen om utlandsfinländare och utlandssvenskar. Johanna Peltoniemi (2018, 65–67, 73–97) undersöker bland annat sammansättning och identitet bland utlandsfinländare i sex länder i sin avhandling om utlandsfinländarnas transnationella identitet och politiska deltagande. Ur de demografiska uppgifter om utlandsfinländare som framkommer i studien står det klart att könsfördelningen är ojämn, eftersom andelen kvinnor av röstberättigande utlandsfinländare vid riksdagsvalet 2011 var 60 procent. Vidare visar Peltoniemi att utlandsfinländare känner stark samhörighet med både sitt nuvarande hemland och Finland. Med andra ord är så kallad transnationell identitet, det

vill säga känsla av tillhörighet till flera nationella kontexter, bland utlandsfinländare utbrett. Därtill undersökte hon bland annat förekomsten av dubbelt medborgarskap bland utlandsfinländare. Det visar sig vara mycket vanligt, eftersom nästan 40 procent av respondenterna uppgav att de har dubbelt medborgarskap.

Ungefär samtidigt som Peltoniemi gjorde sin undersökning om utlandsfinlandssvenskar lät SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomföra en liknande undersökning bland svenska medborgare utomlands. Inom ramen för studien *svenska utlandsröster* har Maria Solevid (2016) kartlagt bland annat utlandssvenskarnas socioekonomiska sammansättning och kopplingar till utlandet. För att beskriva deras socioekonomiska sammansättning jämförde Solevid utlandssvenskar med svenskar bosatta i Sverige beträffande en rad socioekonomiska faktorer med hjälp av en annan opinionsundersökning riktade till enbart svenska medborgare bosatta i Sverige och kunde konstatera att utlandssvenskar är en välmående grupp. Exempelvis uppgav nästan 60 procent av utlandssvenskarna att de är högtbildade medan motsvarande siffra bland svenskar bosatta i Sverige är 32 procent. Beträffande utlandserfarenhet framgår det att hälften av utlandssvenskarna bott utomlands minst 16 år. Andelen utlandssvenskar som uppgav att de har dubbelt medborgarskap är 23 procent och är således på en betydligt lägre nivå än bland utlandsfinländare. I samma antologi tittade några andra forskare närmare på utlandssvenskarnas identitet. Eftersom en stor del av utlandssvenskarna känner sig hemmahörande i Sverige konstaterar Annika Bergström (2016, 67–68) att de har en stark identifikation med Sverige. Känslan av hemhörighet i bosättningslandet är också stor (Jansson & Lindell 2016, 84).

Med andra ord finns det en hel del kunskap om utlandsfinländare och utlandssvenskar exempelvis beträffande identitet och socioekonomisk sammansättning. Men hur är det med utlandsfinlandssvenskar? Härnäst redogör vi för två färskas datamaterial som hjälper oss att få en bättre bild av vad som kännetecknar svenskpråkiga utlandsfinländare och deras förhållande till Finland.

Material och metod

Denna studie baserar sig dels på registerdata från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (tidigare Befolkningsregistercentralen), dels på en unik opinionsundersökning om identitet, samhällseliga värderingar och politiskt deltagande riktade till svenskspråkiga finländare bosatta utomlands. Populationen för vår studie är finska medborgare bosatta utomlands och med svenska som registrerat modersmål. Registerdata om svenskspråkiga finländare i åldern 18–85 år med fast adress i utlandet är hämtade från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (2019). Ur dessa data framgår bland annat uppgifter om bosättningsland, kön och födelseår, för den i utlandet bosatta svenskspråkiga populationen.

Urvalet för opinionsundersökningen bestod av stratifierat urval av 4 800 svenskspråkiga utlandsfinländare i åldern 18–80 år från 15 olika länder. Personerna inom varje land är slumpmässigt utvalda. Länderna som finns företrädesvis i Västeuropa har valts på grund av att antalet utlandsfinlandssvenskar är mycket få i övriga länder och anonymiteten således inte kan garanteras. Urvalsstorleken för vart land bestämdes utifrån populationens storlek, men på grund av Sveriges mycket dominerande roll som bosättningsland valde vi att undervikta urvalet från Sverige en aning. Samtidigt överviktades urvalet från övriga länder. För att säkerställa resultatens representativitet har alla sammanställda data som är hämtade från opinionsundersökningen viktats enligt storleken på den svenskspråkiga utlandsfinländska populationen i de olika länderna. Undersökningen genomfördes med webbenkät och datainsamlingen pågick mellan maj och september 2019. Svarspersonerna kontaktades via brev till adresser hämtade från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Två utskick gjordes, en inbjudan om att delta i undersökningen och en påminnelse. Enkäten, som omfattar omkring 170 frågor med fasta svarsalternativ, besvarades av 1 974 personer. Om man räknar bort de inbjudningar som returnerats på grund av okänd adress, det vill säga sådana personer som vi kan vara säkra på att aldrig nåtts av inbjudan till undersökningen på grund av till exempel föråldrade adressuppgifter, är svarsfrekvensen 44 procent.

I och med att denna studie bygger på en omfattande opinionsundersökning som utgår från ett representativt urval bland utlandsfinlandssvenskar, liksom studierna om utlandsfinländare och utlandssvenskar, samt registerdata innebär det att vi får ny och riklig kunskap även om utlandsfinlandssvenskar, exempelvis var de bor och deras sociodemografiska sammansättning samt identitet och kopplingar till olika kontexter. Studierna om utlandsfinländare och utlandssvenskar ger samtidigt möjlighet till referenspunkter. Som hjälp finns också färskt datamaterial om svenskspråkiga i Finland (von Schoultz et al. 2019). Det är sålunda möjligt att kartlägga till exempel om utlandsfinlandssvenskar identifierar sig med flera kontexter på samma sätt som utlandsfinländare och utlandssvenskar och om de avviker socioekonomiskt från svenskspråkiga finländare i allmänhet.

I ett finlandssvenskt perspektiv är denna studie med andra ord unik, men även i ett internationellt perspektiv är studier som bygger på opinionsundersökningar utgående från ett representativt urval utlandsmedborgare, på det sätt som denna samt Peltoniemi och Solevids studier gör, ovanliga på grund av varierande tillgång till tillförlitliga data om utlandsmedborgare. I och med att uppgifter om utlandsmedborgares adresser i länder utanför Norden ofta är bristfälliga har många tidigare opinionsundersökningar om migranter begränsats till återflyttare eller till ett mycket fåtal länder (Ahmadov & Sasse 2016, 80). Det skall dock påpekas att vissa begränsningar även finns för de data vi använder oss av. Trots att tillgången till registerdata om medborgare bosatta utomlands är ovanligt bra i Finland, är felaktiga och föråldrade adressuppgifter bland utlandsfinländare betydligt vanligare än bland medborgare bosatta i Finland. Med tanke på detta uppvisar studien en anmärkningsvärt hög svarsprocent.

Utlandsfinlandssvenskarnas demografiska sammansättning och socioekonomiska ställning

I denna del av analysen redogör vi för vilka länder och regioner utlandsfinlandssvenskarna bor i och deras sociodemografiska sammansättning, särskilt beträffande kön, ålder och var de är födda,

utgående från registerdata. Vi redogör även för utlandsfinlandssvenskarnas socioekonomiska ställning med hjälp av data från enkätundersökningen.

I Finland tillämpas obligatorisk modersmålsregistrering, vilket innebär att samtliga finska medborgare delas in enligt språkgrupp. Omkring 290 000 eller 5,2 procent av alla finska medborgare har svenska som modersmål (Finlands officiella statistik [FOS] 2019). Antalet svenskspråkiga finländare i åldern 18–85 år som är bosatta utomlands, är enligt våra data från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ungefär 31 000. Det är medlemmar av den här gruppen vi definierar som utlandsfinlandssvenskar i denna studie. Det totala antalet som omfattar alla åldersgrupper är naturligtvis en aning högre, uppskattningsvis 35 000 – 40 000. Enligt en uppskattning utgående från dessa data skulle andelen vuxna utlandsfinlandssvenskar utgöra ungefär 13 procent av alla vuxna svenskspråkiga finländare. Det här är betydande siffror ur ett finlandssvenskt perspektiv. Det handlar alltså om en grupp som är större än hela den svenskspråkiga befolkningen i Åboland eller på Åland. Den är heller inte obetydlig i internationella sammanhang om man ser till andelen som är bosatta i utlandet. Andelen utlandsfinlandssvenskar i förhållande till dem som bor i Finland är nämligen mer än dubbelt så stor som motsvarande andel för utlandsfinländare och fyra gånger större än andelen utlandssvenskar (Himmelroos et al. 2020).

Vi inleder med att redogöra för i vilka länder utlandsfinlandssvenskarna är bosatta. Av tabell 1 framgår dels antalet och andelen utlandsfinlandssvenskar enligt världsdel med undantag för Europa som delats in i Norden och övriga Europa, dels uppgifter om antalet och andelen utlandsfinlandssvenskar i de femton länder som ingår i opinionsundersökningen. I de nordiska länderna finns över 80 procent av alla utlandsfinlandssvenskar och i övriga Europa 14 procent. Enbart i Sverige bor närmare 23 000 eller nästan tre fjärdedelar av alla utlandsfinlandssvenskar i åldern 18–85 år. Enligt våra registerdata är Norge och Storbritannien de länder med näst flest utlandsfinlandssvenskar, andelen är mellan tre och fyra procent eller drygt 1 000 till antalet i respektive land. Betydligt mindre än för Sverige alltså. Ungefär sex procent eller knappt 2 000 utlandsfinlandssvenskar är bosatta utanför Europa. Av

denna grupp bor drygt 1 200 i Nordamerika, varav ungefär 1 000 i USA och 200 i Kanada. Därefter följer Oceanien, av vilka de flesta bor i Australien, och Asien med närmare 300 utlandsfinlandssvenskar var. I både Afrika och Sydamerika bor det färre än 100 utlandsfinlandssvenskar i åldern 18–85 år.

Region	Antal	Andel (%)	Land	Antal	Andel (%)
Norden	~ 25 000	80	Sverige	~ 23 000	75
			Norge	~ 1 100	4
			Danmark	~ 500	2
Övriga Europa	~ 4 200	14	Storbritannien	~ 1 000	3
			Tyskland	~ 800	3
			Schweiz	~ 500	2
			Spanien	~ 400	1
			Frankrike	~ 300	1
			Italien	~ 200	1
			Belgien	~ 200	1
			Österrike	~ 100	0
			Luxemburg	~ 100	0
Nordamerika	~ 1 200	4	USA	~ 1 000	3
			Kanada	~ 200	1
Oceanien	~ 300	1	Australien	~ 200	1
Asien	~ 300	1			
Afrika	~ 100	0			
Sydamerika	~ 100	0			
Totalt	~ 31 000	100			

Tabell 1. Antal och andel (procent) utlandsfinlandssvenskar (18–85 år) enligt världsdel och land

Till följande redogör vi för några andra demografiska bakgrundsfaktorer bland utlandsfinlandssvenskar, delvis genom att jämföra utlandsfinlandssvenskar med svenskspråkiga i Finland (se tabell 2). Medan könsfördelningen bland svenskspråkiga i Finland i åldern 18–85 år är rätt jämn finns det bland alla utlandsfinlandssvenskar i samma åldersgrupp klart fler kvinnor (58 procent) än män (42

procent). Könsfördelningen bland utlandsfinlandssvenskar är med andra ord liknande som bland utlandsfinländare överlag. Det finns också skillnader i åldersfördelningen. Bland svenskspråkiga i Finland i åldern 18–85 år är majoriteten 50 år eller äldre. Bland utlandsfinlandssvenskar i samma åldersgrupp är däremot nästan 60 procent yngre än 50 år. Såväl första som andra generationens utlandsfinlandssvenskar ingår som nämnt i studien. Av alla utlandsfinlandssvenskar i åldern 18–85 år är 73 procent födda i Finland och 27 procent födda i andra länder. En del av dem som fötts utomlands har dock vid något skede bott i Finland men senare flyttat utomlands igen.

		Utlandsfinlands- svenskar (%)	Svenskspråkiga i Finland (%)
Kön	Man	42	51
	Kvinna	58	49
Ålder	18–29	25	18
	30–49	34	29
	50–64	19	24
	65–85	22	29
Födda i Finland	Alla	73	–
Födda utomlands	Alla	27	–

Tabell 2. Grundläggande sociodemografiska karaktäristika för utlandsfinlandssvenskar och svenskspråkiga i Finland (procent)

För att beskriva utlandsfinlandssvenskarnas socioekonomiska sammansättning undersöks utbildning och sysselsättning med hjälp av vår opinionsundersökning bland utlandsfinlandssvenskar (2019). Genom att utnyttja data från undersökningen EVS Svenskfinland (von Schoultz et al. 2019), i vilken samma frågor om utbildning och sysselsättning förekommer, kan utlandsfinlandssvenskarnas socioekonomiska sammansättning jämföras med svenskspråkiga i Finland.

Som framgår av tabell 3 uppger nästan 40 procent av utlandsfinlandssvenskarna att de har högre högskoleexamen eller forskarexamen och lägger man därtill de med lägre högskoleexamen eller yrkeshögskoleexamen är andelen med hög utbildning över

60 procent. Motsvarande andel för svenskspråkiga i Finland är 36 procent. Utlandsfinlandssvenskar är alltså på samma sätt som utlandssvenskarna i genomsnitt betydligt högre utbildade än befolkningen i hemlandet.

		Utlands- finlands- svenskar (%)	Svensk- språkiga i Finland (%)
Utbildningsnivå	Grundnivå (Grundskola, folkskola etc.)	6	14
	Mellannivå (Gymnasium, yrkesskola, yrkesinstitut etc.)	27	45
	Lägre högskoleexamen/ yrkeshögskoleexamen	25	18
	Högre högskoleexamen/ forskarexamen	38	18
Sysselsättning	Anställd/egenföretagare	63	44
	Pensionär	19	41
	Student	9	5

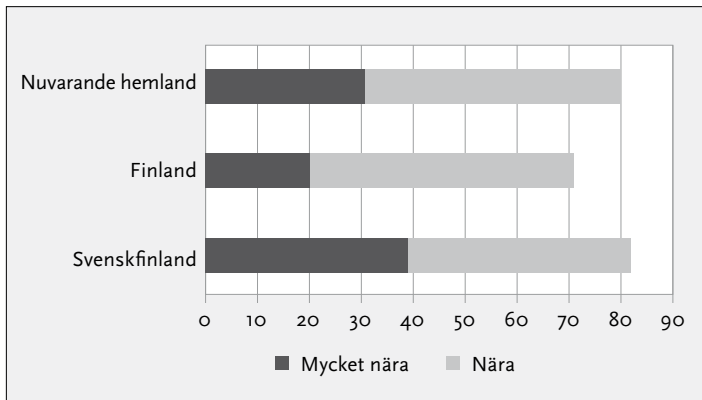
Tabell 3. Högsta utbildningsnivå och sysselsättning bland utlandsfinlandssvenskar och svenskspråkiga i Finland (procent)

Beträffande sysselsättning finns några märkbara skillnader mellan utlandsfinlandssvenskar och svenskspråkiga i Finland. Av utlandsfinlandssvenskarna uppger över 63 procent att de är anställda, företagare eller studerande. Bland svenskspråkiga i Finland är motsvarande andel 44 procent. Man kan dock förmoda att en icke obetydlig del av skillnaderna kan förklaras med att utlandsfinlandssvenskarna är betydligt yngre i genomsnitt. Andelen pensionärer är exempelvis hälften mindre bland utlandsboende än bland svenskspråkiga i Finland. Sammanfattningsvis kan man konstatera att utlandsfinlandssvenskar i likhet med utlandssvenskar är en resursstark grupp både sett till utbildning och sysselsättning.

Utlandsfinlandssvenskars förhållande till Finland

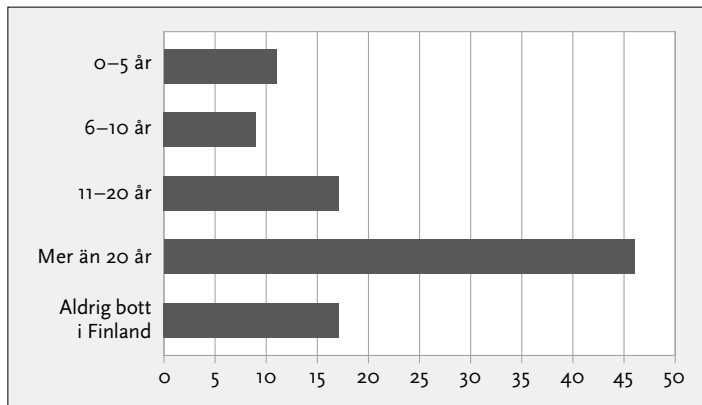
I den andra delen av analysen redogör vi med hjälp av opinionsundersökningen för utlandsfinlandssvenskarnas samhörighet samt kopplingar till det nuvarande hemlandet, Finland och Svenskfinland. Som vi konstaterat beror den växande forskningen kring utlandsmedborgare i stor utsträckning dels på att det är lättare att upprätthålla en koppling till ursprungslandet, dels på att utlandsmedborgares politiska ställning stärkts märkbart på senare år. Därmed är det högst relevant och intressant att undersöka utlandsfinlandssvenskars känsla av samhörighet med både ursprungslandet och det nuvarande hemlandet. För utlandsfinlandssvenskar är det därtill relevant att undersöka deras samhörighet med Svenskfinland för att få en uppfattning om deras identifikation med det svenska i Finland. Det bör dock påpekas att alla svenskspråkiga utlandsfinländare inte nödvändigtvis identifierar sig som finlandssvenskar, särskilt som gruppen omfattar både personer som flyttat från Åland och som nämnts andra generationens svenskspråkiga utlandsfinländare.

Resultaten från opinionsundersökningen bland utlandsfinlandssvenskar (2019) visar ändå att det finns en stark samhörighet bland utlandsfinlandssvenskar med alla tre kontexter (se figur 1). Aningen fler känner samhörighet med sitt nuvarande hemland än med Finland, speciellt finns en skillnad bland dem som känner en stark samhörighet. Den starkaste samhörigheten känner man dock med Svenskfinland. Av utlandsfinlandssvenskarna uppger nästan 40 procent att de känner mycket nära samhörighet med Svenskfinland och sammanlagt 83 procent känner åtminstone nära samhörighet. Det visar på en stark identifikation med det svenska i Finland bland utlandsfinlandssvenskarna. Bland de utlandsfinlandssvenskar som aldrig bott i Finland är dock andelen som känner mycket nära eller nära samhörighet med Svenskfinland 65 procent, det vill säga på en betydligt lägre nivå. Samtidigt är det ändå rätt anmärkningsvärt att två tredjedelar av de utlandsfinlandssvenskar som aldrig bott i Finland känner en gemenskap med Svenskfinland.

Figur 1. Samhörighet som utlandsfinlandssvenskar känner med olika länder/regioner (procent)

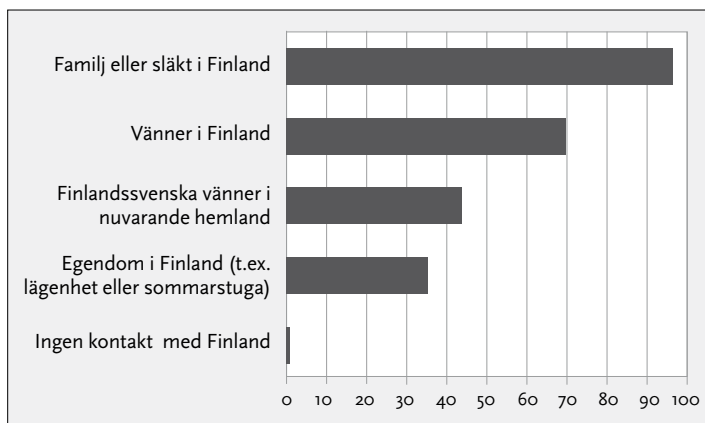
Den tid som utlandsfinlandssvenskar har varit bosatta utomlands visar på deras koppling till utlandet. Av de utlandsfinlandssvenskar som deltog i opinionsundersökningen uppgav 83 procent att de har bott i Finland men flyttat bort. Över 60 procent har bott utomlands minst tio år och närmare hälften mer än 20 år, vilket framgår av figur 2. Andelen som aldrig bott i Finland är 17 procent. Med andra ord har en stor andel av utlandsfinlandssvenskarna bott utomlands länge och sålunda finns överlag en stark utlandserfarenhet bland dem.

Figur 2. Tid som utlandsfinlandssvenskar bott utomlands (procent)

Förekomsten av dubbelt medborgarskap är en annan faktor som visar på utlandsfinlandssvenskarnas koppling till ett annat land än Finland. Totalt 44 procent av utlandsfinlandssvenskarna som svarade på enkäten har dubbelt medborgarskap, vilket är alltså på ungefär samma nivå som för utlandsfinländare i allmänhet (Peltoniemi 2018, 94). Av de som aldrig bott i Finland har hela 86 procent dubbelt medborgarskap. Bland första generationens emigranter har drygt 35 procent dubbelt medborgarskap.

Så gott som alla utlandsfinlandssvenskar har något slag av kontakter till Finland och särskilt familje- och vänskapsbanden verkar vara starka (se figur 3). Nästan samtliga utlandsfinlandssvenskar uppger att de har familj eller släkt i Finland och omkring 70 procent har vänner i Finland. Många har också egendom i Finland. Kontakter till Finland kan också upprätthållas genom vänskapsband till andra finländare i det nuvarande hemlandet. Drygt 40 procent säger sig ha finlandssvenska vänner i det nuvarande hemlandet. Eftersom en stor del av alla utlandsfinlandssvenskar bor i Sverige är det rimligt att förvänta sig att de i större utsträckning har finlandssvenska vänner i nuvarande hemland jämfört med övriga utlandsfinlandssvenskar. Av svenskspråkiga finländare i Sverige uppger också något fler (47 procent) att de har finlandssvenska vänner i Sverige än vad övriga utlandsfinlandssvenskar har i sina respektive hemländer (35 procent).

Figur 3. Kontakter som utlandsfinlandssvenskar har till Finland (procent)

Utlandsfinlandssvenskar har alltså många slag av kontakter till Finland men hur täta är de konkreta banden till det gamla hemlandet? För att få en uppfattning om det redogör vi för hur mycket tid som utlandsfinlandssvenskar tillbringar i Finland. Utlandsfinlandssvenskar spenderar generellt mycket tid i Finland. Av respondenterna uppger över 80 procent att de besöker Finland årligen medan endast tre procent säger sig aldrig besökt Finland eller att de vanligtvis inte besöker Finland. Närmare hälften tillbringar minst tre veckor och sju procent minst två månader per år i Finland.

Tid i Finland	Sverige	Övriga Norden	Övriga Europa	Övriga världen	Alla
Aldrig/vanligtvis inte	3	1	2	8	3
I regel mer än ett år mellan besök till Finland	13	9	16	44	16
Upp till två veckor per år	38	32	33	21	35
Tre veckor – två månader per år	38	54	41	23	39
Minst två månader per år	8	4	8	4	7
Totalt	100	100	100	100	100

Tabell 4. Hur mycket tid som tillbringas i Finland bland utlandsfinlandssvenskar bosatta enligt land/region (procent)

Av tabell 4 framgår även jämförelser mellan Sverige och tre andra grupper av länder. Vad som är anmärkningsvärt är att det inte bara är finlandssvenskar i Sverige som tillbringar mycket tid i Finland utan även utlandsfinlandssvenskar i övriga Norden och Europa. Skillnaderna mellan dessa tre grupper är rätt små. Betydligt mer avvikande är gruppen övriga världen, till vilken räknas utlandsfinlandssvenskar i Australien, Kanada och USA. Andelen i denna grupp som besöker Finland i regel mer sällan än årligen är hela 44 procent. Även om förbättrade kommunikationer och färre gränshinder underlättat mobiliteten har ändå avståndet, när det är tillräckligt långt, en stor betydelse för besöksfrekvensen. Det ska dock påpekas att olika teknologiska lösningar (internet och sociala medier etc.) förbättrat möjligheterna att upprätthålla kontakten med det gamla hemlandet.

Konklusioner

Syftet med denna studie har varit att beskriva vad som kännetecknar utlandsfinlandssvenskar och deras förhållande till Finland. I likhet med forskningen om utlandssvenskar visar denna studie att utlandsfinlandssvenskarna är en resursstark grupp. De har i genomsnitt hög utbildning och är i större utsträckning sysselsatta med arbete, företagarkerksamhet och studier än finlandssvenskar i Finland. De så kallade transnationella banden till Finland, särskilt till det svenska i Finland, är starka. De tillbringar mycket tid i Finland och de känner starkare identifikation med Svenskfinland än med både Finland och nuvarande hemland. Men samtidigt verkar utlandsfinlandssvenskarna som helhet vara relativt stadigt bosatta utanför Finland. En stor del har bott länge utomlands. Det förhindrar dock inte att vissa delar av gruppen förändras mer frekvent. Som tidigare studier visat flyttar många bara för en kortare tid och migrationsfrekvensen mellan Svenskfinland och Sverige är så pass hög att Kepsu och Henriksson (2019) klassat den som intern migration. Som det emellertid konstaterades i inledningen är det ändå inte bara återflyttare som kan bidra med exempelvis unik kunskap från sina år utomlands, utan även migranter som bor kvar i sina nya bosättningsländer. Med tanke på gruppens omfattning i förhållande till de svenskspråkiga i Finland, dess uppenbara höga resurser och en kvardröjande stark samhörighet med Svenskfinland är denna grupp högst intressant ur både ett samhällligt och ett politiskt perspektiv för det svenska i Finland.

Litteratur

- Ahmadov, Anar K. & Sasse, Gwendolyn (2016): "A Voice Despite Exit: The Role of Assimilation, Emigrant Networks, and Destination in Emigrants' Transnational Political Engagement", *Comparative Political Studies* 49(1), s. 78–114.
- Bergström, Annika (2016): "Sverigeorientering bland svenskar i utlandet", *Svenska utlandsröster*, red. Maria Solevid. Göteborg: SOM-institutet, s. 65–77.
- Engman, Max (2016): *Språkfrågan. Finlandssvenskarnas uppkomst 1812–1922*, Finlands svenska historia 3. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Finlands officiella statistik (FOS) (2019): *Befolkningsstruktur, Tabellbilaga 2. Befolkningen efter språk 1980 – 2019*. Helsingfors: Statistikcentralen. http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2019/vaerak_2019_2020-03-24_tau_002_sv.html [hämtat 27.5.2020].
- Finnäs, Fjalar (1986): *Den finlandssvenska befolkningsutvecklingen 1950–1980. En analys av en språkgrupps demografiska utveckling och effekten av blandäktenskap*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Herberts, Kjell (2019): *Inte bara Sverige. Svenskspråkig flyttning mellan Finland och utlandet 2000–2017*, Rapporter 1/2019. Åbo: Migrationsinstitutet.
- Himmelroos, Staffan & Harjula, Mikael & Vento, Isak (2020): "Den finlandssvenska diasporan", *Politiikasta.fi*. <https://politiikasta.fi/den-finlandssvenska-diasporan/> [hämtat 25.5.2020].
- International Organization for Migration (2013): *World Migration Report 2013, Migrant Wellbeing and Developments*. https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr2013_en.pdf [hämtat 11.5.2020].
- International Organization for Migration (2020): *World Migration Report 2020*. https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf [hämtat 8.3.2020].
- Jansson, André & Lindell, Johan (2016): "Världsmedborgare eller bara utlandsboende? Kosmopolitism som ett uttryck för supermobilitet", *Svenska utlandsröster*, red. Maria Solevid. Göteborg: SOM-institutet, s. 79–93.

- Kepsu, Kaisa (2016): *Hjärnflykt eller inte? En analys av den svenskspråkiga flyttningen mellan Finland och Sverige 2000–2015*, Magma pamflett 2/2016. Helsingfors: Magma.
- Kepsu, Kaisa & Henriksson, Blanka (2019): *Hjärnflykt eller inte? Del II. Svenskspråkig ungdomsflyttning till Sverige: trender och drivkrafter*, Magma 1/2019. Helsingfors: Magma.
- Lafleur, Jean-Michel (2015): "The enfranchisement of citizens abroad: variations and explanations", *Democratization* 22(5), s. 840–860.
- Levitt, Peggy (1998): "Social Remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion", *International Migration Review* 32(4), s. 926–948.
- McRae, Kenneth D. (1997): *Conflict and Compromise in Multilingual Societies: Finland, Vol. 3*. Waterloo, Ontario: Wilfrid Laurier University Press.
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (2019): Opublicerat datamaterial över svenskspråkiga utlandsfinländare [hämtat 27.2.2019].
- Peltoniemi, Johanna (2018): *On the Borderlines of Voting. Finnish emigrants' transnational identities and political participation*. Tammerfors: Tampere University Press.
- von Schoultz, Åsa & Himmelroos, Staffan & Vento, Isak (2019): European Values Study 2018–2019: Svenskspråkiga finländare, version 1.0. Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3382> [hämtat 4.3.2020].
- Solevid, Maria (2016): "Svenska utlandsröster", *Svenska utlandsröster*, red. Maria Solevid. Göteborg: SOM-institutet, s. 9–37.